Адыгэ макъ

№ 27 (20291)
2013-рэ илъэс
БЭРЭСКЭШХУ
МЭЗАЕМ И 15

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Iоф зишIэрэр илъэс шъэныкъо хъугъэ

Мыекъопэ къэлэ хьыкумым Iоф зишIэрэр илъэс шъэныкъо зэрэхъугъэм ыкIи мыщ иадминистративнэ унакIэу ашIыгъэм икъызэIухын афэгъэхьыгъэ мэфэкI зэхахьэ тыгъуасэ щыIагъ. Ащ хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан, АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, АР-м и Апшъэрэ Хьыкум итхьаматэу Трэхъо Аслъан, муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрацие ипащэ ипшъэрылъхэр зыгъэцэкIэрэ Александр Наролиныр, хэбзэухъумэкIо къулыкъухэм япащэхэр, нэмыкIхэри.

Iофтхьабзэм ТхьакIущынэ Аслъан пэублэ псалъэ къыщишIызэ зимэфэкI хэзыгъэунэфыкIырэ къулыкъушIэхэм игуапэу къафэгушIуагъ, Мыекъопэ къэлэ хьыкумым иIофышIэхэм щытхъу хэлъэу япшъэрылъхэр зэрагъэцакIэрэм фэшI рэзэныгъэ гущыIэхэр апигъохыгъэх. Яунагъохэм псауныгъэ пытэ арылъынэу, гъэхъагъэхэр ашIыхэзэ ыпэкIэ лъыкIотэнхэу къафэлъэIуагъ.

Республикэм ипащэ унашъоу ышIыгъэм диштэу Мыекъопэ къэлэ хьыкумым итхьаматэу Виктор Вологдиным «АР-м изаслуженнэ юрист» зыфиIорэ щытхъуцIэр фагъэшъошагъ, джащ фэдэу хьыкумышI заулэмэ АР-м и ЛIышъхьэ ирэзэныгъэ тхылъхэр зэхахьэм щаратыжьыгъэх.

Нэужым гущыIэ зыштэгъэ Владимир Нарожнэр депутатхэм ацIэкIэ къызэрэугъоигъэхэм афэгушIуагъ ыкIи АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ хьыкумым иIофышIэхэм афигъэшъошагъ.

Щэ зэтет унакIэу ашIыгъэм сомэ миллиони 130-рэ зэрэпэIуагъэхьагъэр, ащ квадратнэ метрэ минищ зэрилъыр, аужырэ шапхъэхэм зэрадиштэрэр Трэхъо Аслъан къыIуагъ. ШIуагъэ къытэу япшъэрылъхэр агъэцэкIэнхэмкIэ къулыкъушIэхэм амалышIухэр аIэкIэлъы зэрэхъугъэр къыхигъэщыгъ. АдыгеимкIэ граждан Iофхэм япроцент 37-рэ ыкIи уголовнэ Iофхэм япроцент 43-рэ Мыекъопэ хьыкумым зэрэзэхифырэм, непэрэ мафэхэм яхъулIэу хьыкумышI нэбгырэ 19 мыщ зэрэщылажьэрэм, IофышIэхэр нэбгырэ 95-рэ зэрэхъурэм къызэрэугъоигъэхэр щигъэгъозагъэх.

ПсэолъакIэм хьыкумым изэхэсыгъохэр зыщыкIощтхэ зали 9, хьыкумышIхэр, аппаратым иIофышIэхэр, очылхэр, прокурорхэр зычIэсыщтхэ кабинет 45-рэ къыдыхэлъытагъэх. Джащ фэдэу шъолъыр зэфэшъхьафхэм ащыIэ нэмыкI хьыкумхэм ыкIи учреждениехэм зэпхыныгъэ адыряIэным фэшI видеоконференциехэр зыщызэхащэщтхэ чIыпIэр агъэпсыгъ.

ХьыкумышIхэм Iоф зыщашIэщт унэр АР-м и ЛIышъхьэ нэужым къыплъыхьагъ, ылъэгъугъэм осэшIу фишIыгъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Зэфэхьысыжьхэм джыри зэ къафагъэзэжьыгъ

Тыгъуасэ АР-м ипрокуратурэ пресс-конференциеу щызэхащэгъагъэр блэкIыгъэ илъэсым Iофэу ашIагъэм фэгъэхьыгъагъ. АР-м ипрокурор шъхьаIэу Василий Пословскэм пэублэ псалъэу ащ къыщишIыгъэм республикэм бзэджэшIагъэу щызэрахьэрэм къыщыкIэным, ахэм язэхэфын, зезыхьагъэхэр къычIэгъэщыгъэнхэм прокуратурэм иIахь инэу зэрэхилъхьэрэр къыщыхигъэщыгъ. Къэбар жъугъэм иамалхэм яIэпыIэгъукIэ Iофэу ашIагъэр икъоу цIыфхэм алъагъэIэсыным фэшI джыри зэфэхьысыжьхэм къызэрафагъэзэжьыгъэр къыIуагъ.

Нэужым прокурор шъхьаIэми ащ игуадзи, отдел зэфэшъхьафхэм япащэхэми журналистхэм яупчIэхэм джэуапхэр къаратыжьыгъэх. ГущыIэм пае, прокурор шъхьаIэм игуадзэу КIыкI Ибрахьимэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэхэр гъэцэкIагъэ зэрэхъухэрэм фэгъэхьыгъэ упчIэм джэуап къыритыжьызэ, блэкIыгъэ илъэсым ахэр зэраукъуагъэхэм, ар зэрэдагъэзыжьын фаем фэгъэхьыгъэу тхылъ 2074-рэ пстэумкIи прокуратурэм зэригъэхьазырыгъэр къыIуагъ. Ар ыпэрэ 2011-рэ илъэсым егъэпшагъэмэ, процент 13-кIэ нахьыб. Пэщэ IэнатIэм Iутхэу хэбзэгъэуцугъэр зыукъуагъэу агъэунэфыгъэр пстэумкIи нэбгырэ 2003-рэ мэхъу, ахэм ащыщэу 1358-мэ административнэ пшъэдэкIыжь арагъэхьыгъ.

Джащ фэдэу бюджет ахъщэхэм ягъэфедэнкIэ, псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым ылъэныкъокIэ бзэджэшIагъэхэм, ахъщэ къолъхьаным пэшIуекIорэ Iофэу ашIэхэрэм, цIыфхэм тхьаусыхэ тхылъэу къатыхэрэм зэрадэлажьэхэрэм, нэмыкIыбэхэм журналистхэр акIэупчIагъэх. Пресс-конференциер зэрэкIуагъэр, упчIэхэм джэуапэу къаратыжьыгъэхэр тигъэзет нахь игъэкIотыгъэу къыхиутыщт.

ХЪУТ Нэфсэт.

Щытхъур адэжь

Советскэ дзэхэр Афганистан къызыращыжьыгъэхэр непэ илъэс 24-рэ мэхъу

Советскэ дзэхэр Афганистан къызыращыжьыгъэхэ мафэр тикъэралыгъо ищыIэныгъэкIэ мэхьанэшхо зиIэ хъугъэ-шIагъ. Илъэси 9-рэ Афганистан щыкIогъэ заом советскэ дзэкIолI мин 600 фэдиз хэлэжьагъ. Ащ щыщэу нэбгырэ мин 14 фэдизмэ къагъэзэжьыгъэп. Заом хэкIодэгъэ зэолIхэмрэ офицерхэмрэ язакъоп непэ тыгу къэдгъэкIыжьхэрэр, псаоу къэнэгъэ дзэкIолI-интернационалистхэри джащ фэдэу тщыгъупшэхэрэп.

Адыгеим щыпсэурэ цIыфхэри а заом хэлэжьагъэх лIыхъужъныгъэрэ блэнагъэрэ къызхагъафэзэ. Тиреспубликэ икIыгъэ дзэкIолI 816-м щыщэу 22-рэ заом къыхэкIыжьыгъэп. ДзэкIолI пэпчъ къэралыгъом къыфигъэуцугъэ пшъэрылъхэр шIокI имыIэу ыгъэцэкIагъ. Ахэм ащыщыбэхэм къэралыгъо тын лъапIэхэр къафагъэшъошагъэх.

Кощхьэблэ районыр пштэмэ, Афган заом нэбгырэ 32-рэ хэлэжьагъ. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 16-р Блащэпсынэ щыщых. ДзэкIолI-интернационалистхэм яшIэжь Мафэ ехъулIэу Блащэпсынэ къоджэ псэупIэм культурэм и Унэу дэтым ипащэу Отрэщ Симэ кIэщакIо фэхъуи, Афган заом щыIэгъэ лIыхъужъхэм апае «Огонек» зыцIэ зэхахьэ тыгъуасэ зэхищэгъагъ. Ащ IэпыIэгъу къыфэхъугъэх тхылъеджапIэм иIофышIэхэу Къэщый Аминэтрэ Болэкъо Тамарэрэ. Джащ фэдэу къутырэу Натырбые ыкIи поселкэу Майскэм культурэм и Унэу адэтхэм яIофышIэхэр мы зэхахьэм хэлэжьагъэх.

Iофтхьабзэм къырагъэблэгъагъэх Кощхьэблэ район администрацием ипащэу Хьамырзэ Заур, Блащэпсынэ къоджэ псэупIэм ипащэу Шэуджэн Юрэ, Кощхьэблэ районым культурэмкIэ игъэIорышIапIэ ипащэу Хурия Рауф, къуаджэм щыщэу, зэлъашIэрэ артистэу, драматургэу Мурэтэ Чэпай, нахьыжъ гъэшIуагъэхэу къуаджэм щыпсэухэрэр, районым ит къоджэ псэупIэхэм япащэхэр, еджапIэм ыкIи кIэлэцIыкIу Iыгъып Iэхэм яIофышIэхэр, кIэлэеджакIохэр, нэмыкIхэри.

Iофтхьабзэр мэфэкI шIыкIэм тетэу дахэу зэхащагъ. Культурэм и Унэ узэрэчIахьэу Блащэпсынэ щыщхэу Афган заом хэлэжьагъэхэм ясурэтхэр, ахэм афэгъэхьыгъэ тхыгъэхэр стенд шIыгъэхэу агъэуцугъагъ, мэфэкI Iофтхьабзэм къекIолIагъэхэм ашIогъэшIэгъонэу ащ зыщагъэгъозагъ. Нэужым Iэнэ шыгъэхэм дзэкIолIхэр арагъэблэгъагъэх, зэо-зэпэуцужьым ифэмэ-бжымэ къизыIотыкIырэ сценкэ цIыкIухэр культурэм и Унэ иIофышIэхэм къашIыгъэх, заом фэгъэхьыгъэ орэдхэр къаIуагъэх.

Блащэпсынэ щыщхэу Афган заом хэлэжьагъэ пэпчъ фэгъэхьыгъэ документальнэ фильмхэр къагъэлъэгъуагъэх. ДзэкIолI пэпчъ зыщызэогъэ чIыпIэхэр, къинэу, хьазабэу алъэгъугъэхэм, лIыхъужъныгъэу зэрахьагъэм фэшI бгъэхалъхьэу, щытхъу тхылъэу къафагъэшъошагъэхэм игъэкIотыгъэу Отрэщ Симэ ягугъу къышIызэ къекIолIагъэхэр фильмым рагъэплъыгъэх. Нэужым Афган заом хэкIодагъэхэр агу къагъэкIыжьыгъэх ыкIи зы такъикърэ афэшъыгъуагъэх, остыгъэхэр афызэкIагъэнагъэх.

НыбжьыкIэ дэдэхэу хымэ хэгъэгухэм агъакIохи, ащ щыпсэурэ цIыфхэр къэзыухъу-

(ИкIэух я 2-рэ н. ит).

Щытхъур адэжь

(Апэрэ нэкIуб. къыщежьэ).

магъэхэм ащыщых: ДышъэкI Адам, Къулэ Нурбый, Къэзнэкъо Амин, КIэдыкIое Аслъан, ЛъэнкIэпIэщэ Хьасэмбый, ЛIышэ Заурбек, Гъомлэшк Аскарбый, Хьаткъо Рэщыд, КIэмэщ Сэфэрбый, Аулъэ Хьасэмбый, КIэдыкIое Бислъан, КIэдыкIое Махьмуд, Мызэ Арсен, Шэуджэн Аскэрбый, Шэуджэн Къэплъан, Огъурлы Амэрбый. КIэлэ ныбжьыкIэхэм ядунэееплъыкIэ заом нэмыкI щыхъугъэми, пшъэрылъэу къэралыгъом афишъуашэр ахэм агъэцэкIагъ, присягэм фэшъыпкъэхэу къэнагъэх.

Кощхьэблэ район администрацием ипащэу Хьамырзэ Заур зэхахьэм къыщыгущыIэзэ, заор сыдигъуи тхьамыкIагъоу зэрэщытыр, Iэшъхьэтетхэм политикэ «шIоеу» зэрахьэрэм къыхэкIэу лажьи-хьакъи зимыIэ цIыф мамырхэр ащ зэрэхэкIуадэрэр къыIуагъ. ТилIыхъужъ дзэкIолIхэм шъхьащэ афишIызэ, тапэкIэ тхьамыкIагъор зыщыщыр амышIэу, ябынунагъохэм адатхъэхэу щыIэнхэу ар къафэлъэIуагъ.

— Зэо-зэпэуцужьым фэгъэхьыгъэ фильмхэм узяплъыкIэ гур къагъэцIыкIу. ИлъэсипшI Iэпэ-цыпэу заор зыкIуагъэм къыкIоцI ащ нэбгырэ мин пчъагъэм апсэ щагъэтIылъыгъ. Шъобжхэр атещагъэхэу нэбгырэ минибэ къикIыжьыгъ. Шыкур тэIо тикъоджэ кIалэхэу ащ хэлэжьагъэхэм псаоу къызэрэжъугъэзэжьыгъэмкIэ. Щытхъур шъуадэжь! ТапэкIэ зэкIэми сафэлъаIо мыщ фэдэу тызэхахьэмэ, заом тызэримыпхэу, къыткIэхъухьэрэ лIэужхэм тхьамыкIагъор зыщыщыр амышIэу гушIогъо IофкIэ тызэхэхьанэу. Непэрэ IофтхьэбзэшIур зэхэзыщагъэу Отрэщ Симэ сирэзэныгъэ гущыIэхэр фэсэгъэзэ, — къыIуагъ Блащэпсынэ къоджэ псэупIэм ипащэу Шэуджэн Юрэ.

Джащ фэдэу зэхахьэм къыщыгущыIагъэх Хэгъэгу зэошхом иветеранэу Къунэ Алый, Мурэтэ Чэпай, къоджэдэс нахьыжъхэм ацIэкIэ Щыщэ БетIал, Хъымыщ Хьамид, нэмыкIхэри. МашIом къыхэкIыжьхи, якъоджэ гупсэ псаоу къэзыгъэзэжьыгъэ дзэкIолIхэм закъыфагъэзэзэ, лIыхъужъныгъэу зэрахьагъэр тарихъым пытэу зэрэхэхьагъэр, хэти ар щыгъупшэ зэрэмыхъущтыр, анахьэу къыткIэхъухьэрэ ныбжьыкIэхэм яшIэжь агъэлъапIэу пIугъэнхэмкIэ щысэтехыпIэу зэрэщытыр къыкIагъэтхъыгъ.

КIэухым Кощхьэблэ районымкIэ Афганистан щызэуагъэхэм яобщественнэ организацие ипащэу Хьаткъо Рэщыдэ яшIэжь агъэлъапIэу, мыщ фэдэ Iофтхьабзэ афызэхэзыщагъэхэм, хьакIэу къекIолIагъэхэм зэрафэразэр къариIуагъ.

Нэужым дзэкIолI пэпчъ ацIэхэр къыраIохэзэ, ямафэкIэ афэгушIуагъэх ыкIи заом зэрэщыIагъэхэр къизыIотыкIырэ ясурэтхэр зытет стэчанхэр шIухьафтынэу афашIыгъэх.

Къоджэ псэупIэхэм къарыкIыгъэ художественнэ купхэм кьагъэхьазырыгъэ концертымкIэ Iофтхьабзэр баигъэ.

КIАРЭ Фатим.

Сурэтхэр Iэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

Министерствэм къеты

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI Iофхэмкiэ и Министерствэ къызэритырэмкIэ, мэзаем и 4-м къыщегъэжьагъэу и 10-м нэс республикэм бзэджэшIэгъи 110-рэ щызэрахьагъ. Ахэр — хъункIэн бзэджэшIагъэу 4, тыгъуагъэхэу 40, гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIэгъэ 18, экономикэм ылъэныкъокIэ хабзэр гъогогъу 14-рэ аукъуагъ, нэмыкIхэри. БзэджэшIагъэ зезыхьагъэ нэбгырэ 92-рэ хэбзэухъумэкIо къулыкъухэм агъэунэфын алъэкIыгъ, зэхафыгъэр процент 88-м ехъу.

БлэкIыгъэ тхьамафэм Адыгеим игъогухэм хъугъэ-шIэгъи 8 къатехъухагъэу гъогу-патруль къулыкъум иIофышIэхэм агъэунэфыгъ. Ахэм нэбгыри 2 ахэкIодагъ, нэбгыри 9-мэ шъобж зэфэшъхьафхэр атещагъэхэ хъугъэ. Ешъуагъэу рулым кIэрысхэу водитель 66-рэ къаубытыгъ.

Красноярскэ краим къыщаубытыгъ

Полицием икъулыкъушIэхэм зэхащэгъэ оперативнэ-лъыхъон Iофтхьабзэхэм яшIуагъэкIэ, федеральнэ розыскым щыIэгъэ бзэджашIэр къаубытыгъ. Адыгеим ыкIи Красноярскэ краим яхэбзэухъумэкIо къулыкъухэм язэпхыныгъэ агъэфедэзэ ар зыдэщыIэ чIыпIэр агъэунэфын алъэкIыгъ. Тиреспубликэ и Кощхьэблэ район щыщ кIэлакIэу илъэс 24-рэ зыныбжьыр къалэу Норильск къыщаубытыгъ. Илъэсрэ ныкъорэм къыкIоцI ащ зигъэбылъэу хэтыгъ. 2011-рэ илъэсым Мыекъуапэ щызэрихьэгъэ хъункIэн бзэджэшIагъэм къыхэкIыкIэ ащ лъыхъущтыгъэх. БэмышIэу ар тикъэлэ шъхьаIэ къащэжьыгъ, джы иIоф зэхафыщт.

БзэджашIэр чыжьэу агъэкIуагъэп

Тэхъутэмыкъое районым хъункIэн бзэджэшIагъэ щызезыхьэгъэ хъулъфыгъэр хэбзэухъумэкIо къулыкъухэм къаубытыгъ. Зэрагъэунэфыгъэмкiэ, чэщи мафи Iоф зышIэрэ уц щапIэу поселкэу Яблоновскэм дэтым ынэгу ихъуагъэу бзэджашIэр къычIэхьагъ. Фармацевтыр шъэжъыекIэ ыгъэщынэзэ, уц щапIэм икассэ илъыгъэ ахъщэу сомэ 7300-рэ хъурэр ащ ышти зигъэбылъыжьыгъ, ау ыгъэфедэнэу игъо ифагъэп. Полицием иIофышIэхэм зэхащэгъэ оперативнэлъыхъон Iофтхьабзэхэм яшIуагъэкIэ, бзэджашIэр иунэ екIолIэжьызэ къаубытыгъ. Илъэс 35-рэ зыныбжь хъулъфыгъэм ыгъэфедэгъэ нэгуихъор, шъэжъыер ыкIи ытыгъугъэ ахъщэр а чIыпIэм къыпкъырахыжьыгъэх. ЧIыфэу телъхэм апкъ къикIыкIэ бзэджэшIагъэр зэрихьагъэу оперативникхэм къариIуагъ. ЫпэкIэ ар хьапсым чIэсыгъ, Iоф ышIэщтыгъэп. Уголовнэ Iоф къызэIуахыгъ, зэхэфынхэр макIох.

ПэшIорыгъэшъ Iофтхьабзэхэм яшIуагъэ къэкIуагъ

Пэтхъу-IутхъукIэ сымэджагъэхэу блэкIыгъэ тхьамафэм Адыгеим щагъэунэфагъэм ипчъагъэ 1120-рэ, гриппыкIэ — 3. Мы къэгъэлъэгъонхэр икIыгъэ илъэсым егъэпшагъэу эпидемие гъунапкъэхэм процент 46-кIэ анахь макIэх.

— Урысыем ишъолъыр зэфэшъхьафхэм ащысымаджэхэм япчъагъэ зэрэхэхъуагъэм емылъытыгъэу тиреспубликэкIэ эпидемиологическэ къэгъэлъэгъонхэр дэгъух, — къыхегъэщы щэфакIохэм яфитыныгъэрэ цIыфхэм ягупсэфыныгъэрэкIэ къулыкъум иотдел ипащэу Iэшъынэ Нэфсэт, — сымэджагъэхэм япчъагъэ джырэ уахътэм хэкIы нахь, хахъорэп.

Ар зишIуагъэу къыхигъэщыгъэр республикэм щыпсэухэрэм пэшIорыгъэшъ Iофтхьабзэхэу адызэрахьагъэхэр ыкIи ыпэкIэ сымэджагъэхэм япкъышъолхэм узым пэуцужьынымкIэ кIочIакIэ яIэ зэрэхъугъэр арых.

Мы мазэм гриппымкIэ сымэджагъэхэм япчъагъэ нэбгырих мэхъу. Прививкэ зымышIыгъэхэр ары нахьыбэм узыр къызпыхьагъэхэр.

Илъэсым икъихьагъум изэфэхьысыжьхэмкIэ, зэкIэмкIи пэшIорыгъэшъэу вакцинэхэр зыхалъхьагъэхэм япчъагъэ нэбгырэ мин 78-рэ. Мы пчъагъэр агъэнэфэгъагъэм ипроценти 100. НэмыкI къэкIуапIэкIэ уц зыхалъхьагъэхэр нэбгырэ 300 фэдиз.

Медицинэ ыкIи социальнэ IофышIэхэр, гъэсэныгъэм ылъэныкъокIэ лажьэхэрэр, хэужъыныхьэгъэ уз зиIэхэр, кIэлэеджакIохэр ыкIи нэмыкIхэр мыхэм къахеубытэх.

СПОРТ ЗЕКIОНЫР

Я 10-у зэхащэх

Мыгъэ илъэси 10 мэхъу Адыгэ Республикэм зэнэкъокъоу «Мэзэе шъхьангъупчъэхэр» зыфиIорэр зыщызэхащэрэр. Ащ еплъыхэрэм, спортсменхэм анахьэу ашIогъэшIэгъоныщтыр автомобилэу хагъэлэжьэщтхэм амалэу яIэхэмрэ ар къызэрагъэлъэгъощт шIыкIэхэмрэ.

Зэнэкъокъур автомобиль унае зиIэ пстэумкIи гъэшIэгъоны, ау автомобиль пстэури ащ хэлэжьэшъунэу щытэп. Арышъ, трофи-рейдым хагъэлэжьэщт машинэхэр пэшIорыгъэшъэу агъэхьазырых. ЗыкъэзгъэлъагъоI зышIоигъоу Урысые Федерацием и Къыблэ шъолъыр щыпсэухэрэр ежь-ежьырэу зэтырагъэпсыхьэгъэ автомобильхэм арысыхэу гъогу зимыIэ чIыпIэ къинхэм апхырыкIыщтых, къафагъэнэфэрэ гъогууанэхэр зэпачыщтых.

Зэнэкъокъур мэзаем и 22 — 24-рэ мафэхэм кIощт. Ащ нэбгырэ 50-м ехъу хэлэжьэщт. Автомашинэу зэрысхэм елъытыгъэу спортсменхэм акIущт гъогууанэхэри зэтефыгъэщтых — «стандарт» (хэушъхьафыкIыгъэ гъогу пычыгъор), «зекIоныр» (километрэ 50 — 60 мэхъу), «спорт» (километрэ 50 — 60 мэхъу).

— Гъогоу имашинэ зытегъэпсыхьагъэм елъытыгъэу ыкIи ежь автомобилыр зыфэдэр къыдалъытэзэ, зэнэкъокъум автомобиль къызэрыкIохэм, зекIоным тегъэпсыхьэгъэ машинэхэм (внедорожникхэр) ыкIи хэушъхьафыкIыгъэу агъэхьазырыгъэхэм зыкъыщагъэлъэгъощт. Аужырэхэм сыд фэдэрэ гъогуи, анахь къинэу щытыр арыми, зэпачынхэ алъэкIыщт, — еIо пшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэу «Вездеход» зыфиIорэм ипащэу Артур Лаутеншлегер. Трофи-рейдыр А. Лаутеншлегеррэ Адыгэ Республикэм зекIонымрэ зыгъэпсэфыпIэхэмрэкIэ и Комитетрэ зэхэзыщэхэрэр. Ар Мыекъопэ районым, псэупIэу Каменномостскэм дэт зыгъэпсэфыпIэу «Шъыхьэ» зыфиIорэм щыкIощт.

Комитетым макъэ къызэригъэIугъэмкIэ, автомобильхэр къызэрыкIощтхэ гъогур сертификацие ашIыгъэу щыт, арышъ, джы зэнэкъокъум хэлажьэхэрэм зыкъызэрагъэлъагъорэм елъытыгъэу «трофирейдым имастер» е «трофирейдымкIэ мастер хъунымкIэ кандидат» зыфиIорэ цIэхэр ащ къащыфагъэшъошэнхэ алъэкIыщт.

(Тикорр.).

АДЫГЕИМ НЭМЫЦ-ФАШИСТЫДЗЭХЭР ЗЫРАФЫЖЬЫГЪЭХЭР ИЛЪЭС 70-рэ ЗЭРЭХЪУРЭМ ИПЭГЪОКI

Адыгэ шыудзэ полкыр

Хэгъэгу зэошхоу илъэсиплI зыукъудыигъэм цIыфыбэ хэкIодагъ. Адыгеир пштэмэ, мэзихым къыкIоцI нэмыцхэм зэрарэу хэкум рагъэшIыгъэр макIэп. ЗэкIэ промышленнэ предприятиехэр зэхакъутагъэх, колхозхэр, совхозхэр, МТС-хэр зэрапхъуагъэх, еджапIэхэри, IэзапIэхэри, культурэм иучреждениехэри щыIэжьыгъэхэп.

1942-рэ илъэсым ибэдзэогъу мазэ нэмыцхэм ядзэхэу Темыр Кавказым къекIущтыгъэхэм нахь гъогу кIэкI къыхахыгъ, Керчь ихыдэкIыпIэ къызфагъэфедагъ. Ар къыдалъыти, Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ялэжьакIохэм Дзэ Плъыжьым IэпыIэгъу ратынэу рахъухьагъ. Ащ пае пыир къыздикIырэ лъэныкъомкIэ ухъумэпIэ пытапIэхэр щагъэпсыгъэх. ЦIыфхэм яшIоигъоныгъэхэр къыдалъытэхи, батальон шъхьафхэр, шхончэо ыкIи шыудзэ купхэр зэхащагъэх. Ащ тетэу Мыекъопэ шхончэо полкыр я 347-рэ Краснодар шхончэо дивизием щыщ хъугъэ. 1941-рэ илъэсым ыкIэхэм адэжь адыгэ шыудзэ полк зэхащи, Пшызэ шъолъыр къэзэкъ шыудзэ корпусым хэхьагъ. Мыщ хагъэхьагъэх Мыекъопэ, Шэуджэн, Кощхьаблэ, Джэджэ, Красногвардейскэ, Теуцожь, Тэхъутэмыкъое районхэм ащызэхащэгъэ шыу эскадронхэр.

Адыгеим къекIурэ пыий мэхьаджэм пэшIуекIохэзэ, пхъашэу нэмыцхэм апэуцужьыгъэх тихэку щызэхащэгъэгъэ шыудзэхэр. Ростов лъэныкъом щыкIогъэ зэошхом Мыекъопэ полкыр шIоу щызэуагъ. Станицэу Кущевскэм дэжь Адыгеим ишыудзэхэм зэо пхъашэу щашIыгъэм ишIуагъэкIэ нэмыц

дзэкIолI ыкIи офицер миным ехъу аукIыгъ, нэбгырэ 300 гъэрэу къаубытыгъ. Мы чIыпIэм щыкIогъэ заом лIыгъэрэ блэнагъэрэ ахэлъэу къыщыхэщыгъэх ыкIи тын зэфэшъхьафхэр къафагъэшъошагъэх ПIатIэкъо Рэмэзанэ, Тимофей Шевченкэм, Тыгъужъ Аслъан, Григорий Яворовскэм, Илья Девтеровым, Багир Бек-оглы, Даур Хъызыр, Сергей Корсун, АкIэжъ Шыхьамбый, полкым исанинструкторхэу Мария Серпокрыловам, Галина Паршинам, нэмыкIхэми.

Ипшъэрылъхэр ыгъэцакIэхи, 1942-рэ илъэсым шышъхьэIум и 13-м Пшызэ шъолъыр къэзэкъ шыудзэ корпусым ипащэу, генерал-майорэу Н.Я. Кириченкэм иунашъокIэ, Адыгэ шыудзэ полкыр зэуапIэм къыIуащи, станицэу Самурскэм (Апшеронскэ район) ылъэныкъокIэ кIуагъэ.

Адыгеир нэмыцхэм заштэм Мыекъуапэ щыпсэурэ цIыф хыехэу 4000-м ехъу аукIыгъ. Кощхьаблэ, Джэджэ ыкIи Мыекъопэ районхэми цIыф хыябэ ащаукIыгъ. Теуцожь районым щыпалъагъэх Е. Сорокинамрэ ыпхъуитIурэ. А. БатIыжъыр, Г. Хьанахэкъор, П. Чэсэбыир щаукIыгъэх. СССР-м и Апшъэрэ Совет идепутатэу М. Бэгъырэтыр (къуаджэу Фэдз щыщ) укIакIохэм аIэкIэкIодагъ. Ахэм афэдэ щысэу къэпхьын плъэкIыщтыр бэ.

Адыгеимрэ ащ игъунэгъу районхэмрэ партизан куп 18-у ащызэхащагъэхэм нэмыцхэм рэхьатныгъэ аратыщтыгъэп. Ахэр Мыекъопэ, Тульскэ, Кощхьаблэ, Ладожскэ, Шэуджэн, Джэджэ, Ильинскэ, Кропоткинскэ, Мостовской, Ярославскэ, Курганинскэ партизан купыгъэх. Тэхъутэмыкъое, Теуцожь районитIумэ япартизан купхэр Краснодар щызэхащэгъэ партизанхэм ахагъэхьагъэх. А заулэмэ пэщэныгъэ адызэрахьаным пае шъэф (подпольнэ) гупчэ агъэнэфагъ. Ащ хагъэхьагъэх партием и Адыгэ хэку комитет исекретарэу Н. Теуцожьыр, хэку исполкомым итхьаматэу А. Цуамыкъор, партием и Мыекъопэ къэлэ комитет исекретарэу Я. Семкиныр. Шъэф гупчэр поселкэу Гъозэрыплъэ дэтыгъ. Мэзихым къыкIоцI нэмыц хабзэм Адыгэ хэкур зеIыгъым партизанхэм боевой операцие 200-м ехъу ашIыгъ. Нэмыц нэбгырэ 2211-рэ аукIыгъ. 190-рэ гъэры ашIыгъ, 526-рэ ауIагъ. Акъутагъэх автомашинэхэр, лъэмыджхэр, къаIэкIэхьагъэх Iашэхэр, щэ-гынхэр.

Партизанхэм лIыгъэу зэрахьагъэр бэ. Орденхэр, медальхэр зыфагъэшъошагъэхэм ащыщых Н. Абрамовыр, Хь. Бэрзэджыр (зыхэкIодэ нэуж), Г. Годизовыр, П. Джастэр, М. Быщтэкъор, А. Ермаковыр, А. Тыур, С. Козловыр, Хь. Мэрэтыкъор, Н. Служава, В. Чукановыр, А. Цуамыкъор, П. Чэсэбыир (зыхэкIодэ нэуж), Н. Васильевар, М. Цубытыр (зыхэкIодэ нэуж).

1943-рэ илъэсым щылэ мазэм и 14-м тидзэхэр ыпэкIэ илъыгъэх. Краснодар дивизиеу Быракъ Плъыжьым, Жъогъо Плъыжьым, Кутузовым яорденхэр зишъуашэхэм станицэхэу Самурскэр, Кубанскэр, Ширванскэр, къутырхэу Зазулиныр, Бжъэдыгъур, Армянскэр, Черниговскэр, станицэу Дахъор шъхьафит ашIыжьыгъэх. Ахэм ауж Шытхьалэрэ Лэбапэрэ аштэжьыгъэх. Щылэ мазэм и 29-м Мыекъуапэ шъхьафит ашIыжьыгъ.

Дивизием щыщ дзэ часть зэфэшъхьафхэм аштэжьыгъэх Адыгеим икъуаджэхэу Бжъэдыгъухьаблэ, Адэмые, селохэу Преображенскэр, Новосевастопольскэр, Ивановскэр, Красногвардейскэр (Красногвардейскэ район), къутырхэу Мамацевыр, Тихоновыр, Мокроназаровыр, Дукмасовыр, Пантюховыр (Шэуджэн район). ЗыцIэ къетIогъэ дивизием хэтыгъэх Адыгеим щыщ дзэкIолIхэри. Ахэр Козинэ зэшыхэу Хьамырзэрэ Хьарунэрэ, Д. Чудаковыр, И. Ермышкиныр, Е. Мышъэр, Б. Ацумыжъыр, Б. ШъхьатIумэр, Хьапэпх зэшыхэу Адамрэ Амырзанэрэ, М. КIыкIыр, М. Тарасенкэр, В. Шаровыр.

Адыгеир шъхьафит шIыжьыгъэныр апэ къызщежьагъэр станицэу Черниговскэм (Апшеронскэ район) дэжь щыт къушъхьэр ары. А чIыпIэр Мыекъуапэ километрэ 80-кIэ пэчыжь. Мыщ щагъэуцугъэх мыжъосынхэр. Ужырэ къуаджэу Афыпсыпэ 1943-рэ илъэсым мэзаем и 18-м тидзэхэм аштэжьи, джарэущтэу Адыгеим нэмыцыдзэхэр рафыжьыгъэх.

Сурэтхэм арытых Адыгэ шыудзэ полкым хэтыгъэхэм ащыщхэр.

Фронтовик пшIыкIубл

Адыгеим нэмыц-фашист техакIохэр щызэхагъэтакъохи, тихэку шъхьафит шIыжьыгъэным зиIахь хэзылъхьагъэхэм янахьыбэр дунаим ехыжьыгъэх. Непэ ветеран нэбгырэ 17 республикэм щыпсэужьырэр. Ахэр дзэм офицерэу хэтыгъэх, сержантыгъэх ыкIи дзэкIолI къызэрыкIуагъэх. Орден е боевой медаль зыхэмылъ ахэтэп. Юбилей медальхэри яIэх.

Районхэр пштэмэ, Адыгеир шъхьафит шIыжьыгъэным чанэу хэлэжьагъэхэм янахьыбэр зыщыпсэурэр Красногвардейскэ районыр ары. Ахэр нэбгыри 9 зэрэхъухэрэр: Аджырэ Мухьарбый — къуаджэу Улапэ щыщ, Алексей Звягинцевыр — селоу Красногвардейскэр, Бырдж Хьанджэрый — Хьатикъуай, Мэкъэ Николай — Хьатикъуай, Сергей Шуровыр — Еленовскэр, Раиса Резник — Штурбинэр, Шыкъултыр Ибрахьим — Улап, Григорий Людвичан — Еленовскэр, Татьяна Еликовар — Хьатикъуай, Михаил Богомоловыр, Тыу Амин, Петр Сипюгиныр Мыекъуапэ щыщых, Борис Кочик-оглы, СтIашъу Рэщыд, Чэтыжъ Исмахьил — Адыгэкъал, Александр Логачевыр — Каменномостскэр, Мыекъопэ район, Алексей Черник — Инэм, Тэхъутэмыкъое район.

ТиныбжьыкIэгъур охътэ дэигъ

Илъэс 12-м ситыгъ нэмыцхэм ядзэхэм Адыгеир заштэм. Арышъ, хъугъэ-шIагъэхэм ащыщхэр дэгъоу къэсэшIэжьых. Тикъуаджэхэр зыдэщысхэ чIыпIэхэр зэуапIэ мыхъугъэхэми, тидзэхэр зэрэзэкIакIощтыгъэхэр, пыидзэр къызэрэсыгъагъэр тинэрылъэгъугъэх. Дзэ Плъыжьым тызэриштэжьыгъагъэри тилэгъухэм къашIэжьы.

Нэмыцхэм мэзихым тызаIыгъым заом икъэбар, фронтхэм ащыхъухэрэм тащыгъозагъэп. Гъэзети, радиуи щыIагъэп, телефон къуаджэхэм адэтыгъэп. Нэмыц хабзэм фэIорышIэхэрэ чылэ тхьаматэхэм, полицайхэм япропагандэ зэпыущтыгъэп. Германием къытекIон къэралыгъо щымыIэу цIыфхэм къараIоцтыгъэ. ЕтIани загъорэ къыхаIукIыщтыгъэ Дзэ Плъыжьым къызигъэзэжьыкIэ, адыгэ чылэхэм цIыкIуи ини адэсхэр зэтыриукIэнхэу.

Нэмыцхэр лъэсэу чылэхэм адэплъэгъонхэу щытыгъэп. Ахэр ренэу шыугъэх е автомашинэхэм арысыгъэх ыкIи мотоциклэхэм атесыгъэх. Мафэ къэс Хьакурынэхьэблэ лъэныкъом къикIырэ фашист дзэкIолIхэр Къэбыхьаблэ кIоцIырычыхэти, Пщычэу, Хьатыгъужъыкъое ыкIи Пщыкъхьэблэ лъэныкъомкIэ шыу купхэр ыкIи фриц дзэкIолIхэр зэрыс автомашинэ зэфэшъхьафхэм зырагъэхьыщтыгъэ. ЕтIани нэмыц шыудзэм щыщхэр мэфэ заулэрэ чылэм дэсхэу къыхэкIыгъ. Чылэ гузэгум итыгъэ къакъыр кIыхьэм чэщырэ яшыхэр чIагъэуцожьыщтыгъэх. Ащ нэмыц дзэкIолIхэр къэрэгъулэу Iутыгъэх.

А чIыпIэм зэлэгъу кIэлэ купэу тыщыджэгоу тыIутзэ, ахъшамхэм адэжь нэмыц дзэкIолIэу къакъырым екъэрэгъулыхэрэм ащыщ къытэкIуалIи къытиIуагъ зыгорэхэр. НэмыцыбзэкIэ къыIуагъэр сыдкIэ къыдгурыIона, ау тызэфгырыIыжьын фаеу унашъо къызэрэтфишIыгъэм уегуцафэнэу щытыгъ. Ащ ыуж такъикъи 10 нахьыбэ темышIэу, мо нэмыц тхьоплъышхор къытхэльади, анахь инэу тхэтыр ыубыти, укIыIаеу ыукIыгъ.

СщымыгъупшэжьырэР чылэ гъунэм IутыгъэМТФ-м нэмыцхэм яшыхэр бэу зэрэчIэтыгъэр ары. ЯдзэкIолIхэри чэщи мафи а чIыпIэм Iулыгъэх. Пчыхьэшъхьапэхэм адэжь ащ игъунэгъоу тыщыджэгузэ, тлэгъугъэ шы лъэщэ горэ нэмыц дзэкIолIым ыIупэ ыIыгъэу къакъырым къызэрэчIищыгъэр. Мо шышхор къакъыр кIыбым ыщи, кIэрэхъуапэр ыпэгъуанэ рищайи зэриукIыгъагъэр тлъэгъугъагъэ. КъыкIэлъыкIорэ мафэм нэмыцхэр чылэм дэкIыжьыгъэх. Ар зыхъугъэр щылэ мазэм ыкIэхэм адэжь.

Щэджэгъоужым тичылэ гузэгу кIоцIырыкIырэ гъогум къырыкIохэу дзэкIолI шыуитIу къэлъэгъуагъ. Къэсыхэмэ тяплъышъ, зыфэтхьын тшIэрэп. ЯгъучI паIохэм жъогъо сурэт атет. КIэлэцIыкIуитIум тыщтагъ «краснэхэм къызагъэзэжькIэ шъуаукIыщт» зэраIощтыгъэр тыгу къэкIыжьыгъэу. КъызэрэчIэкIыгъэмкIэ, шыуитIур Дзэ Плъыжьым идзэкIолIхэм ащыщыгъэх. «Нэмыцхэр дэсха къуаджэм?» — къэупчIагъ зы шыур. «Непэ зи къэлъэгъуагъэп, ау тыгъуасэ ахэр мы урамым бэрэ рычъагъэх. Шыухэр, кухэр, автомашинэхэр зезэрэфэхэу дэтыгъэх», — зятэIом, «дэгъу, тхьашъуегъэпсэу» аIуи, IукIыжьыгъэх, Хьатыгъужъыкъое лъэныкъомкIэ зырагъэхьыгъ. Чылэ гъунэмкIэ тызэплъэм, шыудзэр Лэбапэ ылъэныкъокIэ кIорэ шъоф гъогум тетэу гу лъыттагъ. Къэбыхьаблэ къыдэхьэгъэ шыуитIур а шыудзэм зэрэщыщхэр къэшIэгъоягъэп.

Ащ ыуж зыми тыримыеу, пащэхэри тхьаматэхэри тимыIэхэу зы тхьамафэ фэдиз тешIагъэу партийнэ ыкIи советскэ IофышIэщтыгъэхэу партизанхэм ахэтыгъэхэр, дзэкIолIхэр, НКВД-м щыщхэр купышхоу зэхэтхэу къуаджэм къыдахьэхи, чылэ пчэгум къыщыуцугъэх. ЗэIукIэу ашIыгъэм чылэм дэсхэр зэкI пIоми хъунэу къекIолIагъэх. Зытегущы-Iагъэхэр нэмыц-фашистыдзэхэр зэхакъутэхи, Адыгеим икъуаджэхэм, станицэхэм, къутырхэм Совет хабзэр зэраща-гъэуцужьырэр, колхозхэр, совхозхэр, промышленнэ IофшIапIэхэр икIэрыкIэу зэхэщэжьыгъэнхэмкIэ шIэгъэн фаехэр ары. Чылэ зэIукIэм нэбгырэ зытфых къыщыгущыIэхи, колхозхэр зэхэщэжьыгъэнхэм пае зэрапхъогъэ мылъкур къэугъоижьыгъэнэу унашъо ашIыгъ. Колхозым итхьаматэнэу Хьабзэхъу Хьаджэтэч агъэнэфагъ. Хьатыгъужъыкъое къоджэ Советым итхьаматэнэу ШъэоIыхъу Ахьмэд хадзыгъ. Ар купэу къыдэхьагъэхэм ахэтыгъ. 1942-рэ илъэсым шышъхьэIум и 7-м къыщегъэжьагъэу 1943-рэ илъэсым мэзаем и 1-м нэс партизанхэм ахэтэу Мэхьош мэзхэм ахэсыгъ.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат.

ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМКIЭ

Музеим щалъэгъугъэр ягунэс

Сирием къикIыжьыгъэ тилъэпкъэгъухэм щыIэныгъэм зыхагъэгъуазэ. Культурэм, искусствэм, спортым афэгъэхьыгъэ Iофтхьабзэмэ ахэлажьэх. КIэлэеджакIохэм яшIэныгъэ хагъахъо. Адыгабзэмрэ урысыбзэмрэ зэзыгъашIэ зышIоигъохэр хэкIыпIэхэм алъэхъух.

КъокIыпIэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэхэмкIэ Къэралыгъо музееу Мыекъуапэ дэтым щыкIогъэ зэхахьэхэм кIэлэцIыкIухэри, зыныбжь хэкIотагъэхэри ягуапэу хэлэжьагъэх. Музеим идиректорэу Кушъу Нэфсэт Сирием къикIыжьыгъэ тилъэпкъэгъухэм къапэгъокIи, гуфэбэныгъэ хэлъэу ригъэблэгъагъэх. ХьакIэмэ къэгъэлъэгъонхэр ашIогъэшIэгъоныгъэх. Адыгэ Республикэм культурэмкIэ изаслуженнэ IофышIэу, сурэтышI-модельер цIэрыIоу СтIашъу Юрэ иIэшIагъэхэр зылъэгъугъэхэм упчIабэ яIагъ.

СтIашъу Юрэ адыгэ шъуашэу ышIыгъэхэм къатегущыIэзэ, тилъэпкъ искусствэ итарихъ, ишэнхабзэхэм игупшысэхэр арипхыгъэх. ЛIакъохэм ятамыгъэхэм ямэхьанэ, ахэр щыIэныгъэм зэрэщагъэфедэщтыгъэхэм хьакIэхэр къакIэупчIагъэх. Бзылъфыгъэхэм ащыщ къыIуагъэм тигъэгушIуагъ. **Сирием къыщагъотыгъэ пкъыгъомэ афэдэхэр тимузейхэм ачIэлъых. АщкIэ къэдгъэшъыпкъэжьын тлъэкIырэр адыгэхэр егъэзыгъэкIэ ятарихъ чIыгу икIыжьыхэ зэхъум пкъыгъоу рахыжьыгъагъэмэ ащыщхэр къагъэнэжьын зэралъэкIыгъэр ары.**

Адыгэ шъуашэхэр Сирием щызыдыхэрэм яIэпэIэсэныгъи хьакIэмэ тыщагъэгъозагъ. Шъуашэр шэкI фыжьым хэзышIыкIы зышIоигъохэр бзылъфыгъэмэ ахэтыгъэх.

Зэунэкъощхэр зэIокIэжьых

ЛIышэхэр, СтIашъухэр, нэмыкIхэри музеим щызэIукIагъэх. ЛIышэ Ранэ бзылъфыгъэ ныбжьыкI. Адыгабзэр ешIэ, лъэпкъым итарихъ щыгъуаз. ЛIышэ Хъусамрэ ШIэжьэкъо Мейзеррэ тизэдэгущыIэгъу къыхэлажьэх. СтIашъу Юрэ ышIыгъэ адыгэ шъуашэхэр зэрагъэпшэщтхэр ашIэрэп.

ХъутIыжъ Лейлэ, Къэншъэо Кериман, Гъыщ Нимат, нэмыкI бзылъфыгъэхэм археологием, адыгабзэм изэхъокIыныгъэхэм яеплъыкIэхэр къараIуалIэх. Унагъом адыгабзэр щызыгъэфедэщтыгъэхэм лъэпкъ шэн-хабзэхэр нахьышIоу къахэнагъэхэу алъытэ.

ШIэныгъэлэжьэу Едыдж Батырай Сирием къикIыжьыгъэ кIэлэцIыкIумэ адыгэ пшысэхэр къафиIотагъэх. Тилъэпкъ къыкIугъэ гъогум сабыйхэр нахьышIоу щыгъэгъозэгъэнхэм пае пшысэхэм, хъугъэ-шIагъэхэм яхьылIэгъэ тхылъхэу агъэфедэнхэ алъэкIыщтхэм Б. Едыджыр къатегущыIагъ.

ЛIышэ зэунэкъощхэм, нэмыкIхэм урысыбзэр зэрагъэшIэу фежьагъэх. Музеим тычIэтэу ясыхьатхэм яплъыгъэх, зэрэгуIэхэрэр къахэщэу къытаIуагъ еджапIэм зэрэкIощтхэр.

Тилъэпкъэгъухэр музеим къычIэкIыжьыхэзэ, общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм», тиреспубликэ и Правительствэ иIофышIэхэм зэраIукIэхэрэр къытаIуагъ. Илъэс заулэкIэ узэкIэIэбэжьмэ, хэкум къэзыгъэзэжьыгъэгъэ тилъэпкъэгъухэм ящыIакIэ зыпкъ рагъэуцожьыгъэу зэрэпсэухэрэм тыщызыгъэгъозагъэхэри къахэкIыгъэх...

Сурэтхэр музеим къыщытырахыгъэх.

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

«Адыифыр» ичIыпIэ итэп

«Адыиф» Мыекъуапэ — «Луч» Москва — 29:31 (14:15, 15:16).
Мэзаем и 13-м Мыекъуапэ щызэIукIагъэх.
Зезыщагъэхэр: Лусине Зопунян, Арпинэ Зопунян — Краснодар.
«Адыифым» щешIагъэхэмрэ къэлапчъэм Iэгуаор зэрэдадзагъэм ипчъагъэрэ: къэлэпчъэIутыр: Каюмова; ешIакIохэр: Гусакова — 1, Васильева — 3, Дьякова — 4, Латоненко — 4, Исаченко — 4, Мартыненко — 4, Еремченко — 1, Дэрбэ, Коцарева, Аникина — 8.
«Луч»: къэлэпчъэIутыр: Польщикова; ешIакIохэр: Свеколкина — 2, Волнухина — 3, Субботина — 4, Гайжутите — 14, Пантус — 1, Атькова — 5, Коробова, Арховатская — 1, Котова, Куликова, Бойкова, Журавлева — 1, Шукалова, Поваляева.

Суперлигэм я 7-рэ чIыпIэр щызыIыгъ командэу «Лучым» «Адыифыр» текIон ылъэкIыщтыгъэба? ЗэIукIэгъур Мыекъуапэ зэрэщыкIуагъэр къыдэплъытэмэ, гугъэ тимыIагъэу къытщыхъурэп. Пчъагъэр ешIэгъум зэрэщылъыкIуатэрэм гушIуагъо хэтымылъагъощтыгъэми, зэкIэри дэигъэп. «Лучым» 8:6-у тшIуихьызэ, пчъагъэр зэфэдэ хъужьыгъэ: 11:11, 11:12. М. Аникинам хъагъэм Iэгуаор дахэу редзэ — 12:12. 13:14-у тшIуахьызэ, М. Васильевар ухъумакIомэ ябэнызэ апхырэкIы, къэлапчъэм Iэгуаор дедзэ — 14:14. Апэрэ такъикъ 30-р аухынымкIэ нэгъэупIэпIэгъуи 6 нахь къэнагъэп, ау ар хьакIэмэ агъэфеди, пчъагъэр 14:15 хъугъэ.

Я 40-рэ такъикъым ехъулIэу пчъагъэр 18:23-м нэсыгъ. IэсэмэгукIэ Iэгуаор лъэшэу ыдзи, Е. Латоненкэм пчъагъэр зэрихъокIыгъ — 20:24. М. Мартыненкэми хъагъэм Iэгуаор редзэ. Е. Дьяковар шIукIэ къахэщы, пчъагъэм хегъахъо шъхьаем, И. Гайжутите зэтезыIэжэн тиспортсменкэмэ къахэкIырэп. «Лучым» игандболисткэхэр гупчэм къыщыпхырыкIыхэзэ, тикъэлапчъэ Iэгуаор заулэрэ къыдадзэ. Ухъумэн Iофыгъохэр «Адыифым» зэригъэцакIэхэрэм щыкIагъэхэр фэтэлъэгъух. Метри 9-м къыщымыкIэу И. Гайжутите тикъэлапчъэ пэчыжьэу гъогогъуи 6 хъагъэм Iэгуаор къыридзагъ. Тиспортсменкэхэм хьакIэмэ якъэлапчъэ пэчыжьэхэу хъагъэм Iэгуаор радзэныр къяхьылъэкIыщтыгъ.

Е. Латоненкэм икIэрыкIэу пчъагъэр зэрехъокIы — 26:29-рэ, М. Аникинам хъагъэм Iэгуаор редзэ — 27:29-рэ. ЕшIэгъур аухынымкIэ къэнагъэр такъикъи 5, пчъагъэр гумэкIыгъоу лъэкIуатэ: 27:30, 28:31-рэ. Шапхъэхэр зэраукъуагъэхэм фэшI хьакIэмэ яспортсменкитIу аужырэ такъикъхэм ешIапIэм рагъэкIых. Е. Латоненкэм хъагъэм Iэгуаор ридзагъэми, текIоныгъэр «Адыифым» IэкIэкIыгъэу тлъытагъэ.

ЕшIэгъур заухым «Адыифым» итренер шъхьаIэу В. Барсуковым, тиспортсменкэхэм, «Лучым» хэтхэм гущыIэгъу тафэхъугъ, щыкIагъэмэ ягугъу тшIыгъэ «Адыифыр» ауж къинэрэ командэу зэрэтлъэгъурэм тезэгъы хъущтэп.

Сыда тызэжэщтыр?

«Адыифым» я 9-рэ чIыпIэр суперлигэм къыщихьыгъ. Апшъэрэ купым апэрэ чIыпIищыр къыщыдэзыхыгъэмэ тикомандэ мэлылъфэгъу мазэм и 15-м ехъулIэу аIукIэщт. Анахь дэгъоу ешIэрэм суперлигэм чIыпIэ щыриIэщт. Брянскэ, нэмыкI къалэмэ якомандэхэм «Адыифыр» атекIон зэрилъэкIыщтымкIэ упчIэ тиIэп, арэу щытми, къэкIощт илъэс ешIэгъум Адыгеим икомандэ нэмыкI пшъэрылъхэр щигъэцэкIэнхэу, суперлигэм нахьышIоу щешIэнэу тыфай. «Адыифыр» непэ ичIыпIэ итэп. КъэлэпчъэIутэу Рената Каюмовар дэеу ешIагъэп. Наталья Тормозовар зэIукIэгъум хэлэжьагъэп, ар сымэджагъ. НэмыкI телъхьапIэхэм талъыхъугъэми «Адыифыр» ауж къерэмын.

Зэтэгъапшэх

1. «Звезда» Звенигород — 27
2. «Ростов-Дон» Ростов-на-Дону — 25
3. «Динамо» Волгоград — 23
4. «Лада» Тольятти — 22
5. «Астраханочка» Астрахань — 15
6. «Кубань» Краснодар — 12
7. «Луч» Москва — 10
8. «Университет» Ижевск — 4
9. «Адыиф» Мыекъуапэ — 2.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шъхьаIэр
ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МЭЩЛIЭКЪО Саид

ПшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
НЭПШIЭКЪУЙ Заур

Редакцием зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4276
Индексхэр 52161 52162
Зак. 405

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00